

 ข้าราชการฝ่าย

ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๗๔๔๕

วันพุธที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑

หน้า ๕

อันตรายจากแมลงสาบ

● สงวน วิจิตรสาร

โลกยิ่งเจริญมากขึ้นเท่าไร สิ่งที่มาเบียดเบียนมนุษย์เราก็มียากเป็นเงาตาม ตัว เช่นกัน แมลงสาบก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ สร้าง เหตุน่า วิชาญ และเป็นพาหนะนำโรคมารู้อุทุกๆ บ้านได้ ทุกครัวเรือนรู้จักแมลงสาบก็นดี แม้ว่าจะใช้ยาฉีดต่างๆ แล้วก็ตามก็ยังไม่สามารถกำจัดแมลงสาบให้หมดไปได้ พอหมดฤทธิ์ยาแมลงสาบก็มาอีกเช่นเคยแมลงสาบนั้นถ้าจะว่ากันไปแล้วได้สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจแบบที่ มองไม่เห็นพอสมควร อย่างน้อยแต่ละบ้านต้องเสียเงินซื้อยากำจัดแมลงสาบ แต่ละ เดือน เมื่อรวมกันแล้ว คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยทีเดียว

จากการรวบรวม ของ นักกวีวิทยา พบว่ามีแมลงสาบมีอยู่ในโลกเราประมาณ ๓,๕๐๐ ชนิดแต่มีเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้นที่กระจัดกระจายอย่างกว้างขวาง ส่วนมากจะพบตามประเทศในเขตร้อนเกือบทุก ประเทศ รวมทั้ง ประเทศไทยของเราก็มีแมลงสาบมากที่สุดประเทศหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจกำจัด เช่นเดียวกับการปราบศัตรูพืชชนิดอื่นเช่น หนู ต๊กแตนที่คอยทำลายพืชผลทางเกษตรให้ ได้รับความเสียหาย บิลหลายสิบล้านบาทมาแล้ว

แมลงสาบมักจะพบเห็นพ่นผ่านอยู่ทั่วไปทั้งในโรงแรม โรงภาพยนตร์บางแห่ง ภัตตาคาร ร้านค้าทั่วไป โถงเก็บของ อาคารบ้านเรือน ในเรือสินค้าและสถานที่อื่นๆ สำหรับในประเทศไทยพบว่ามีแมลงสาบประมาณ ๒๕ ชนิด และมีอยู่ตามบ้านเรือนทั่วไป ๕-๖ ชนิดด้วยกันคือ

ชนิดที่ ๑ คือแมลงสาบ อเมริกัน แมลงสาบชนิดนี้ลำตัวสีน้ำตาลแดง จน ถึงสี น้ำตาลเข้ม ที่คอจะมีรอยขีดสีอ่อนโตเต็มที่ตัวยาว ๑ ๑/๒ นิ้วมีปีกยาว ตัวเมียจะมีถุงไข่ติดอยู่ที่ปลายท้องเป็นเวลาหลายชั่วโมงหรือ หลาย วัน ก่อนที่จะวางไข่ในที่ที่เหมาะสม ถุงไข่ ๑ ใบจะมีไข่ประมาณ ๑๖ ฟองตัวเมียตัวหนึ่งจะมีถุงไข่ได้ ๒๒-๒๔ ใบแมลงสาบชนิดนี้เป็นตัวแก่ภายในเวลา ๗ เดือนในสภาพแวดล้อมทั่วไปต้องใช้เวลา ๑-๒ ปีในการเจริญเติบโตที่เป็นตัวแก่ซึ่งมีวงจรชีวิตดังนี้ คือระยะไข่ ๑-๒ เดือนระยะตัวอ่อน ๒๑๒-๒๕๔ วัน

นิ้วมีแถบสีดำพาดผ่านอกทั้งตัวผู้ และตัวเมีย มีปีกเจริญดี ในถุงไข่ ๑ ถุงจะมีไข่ประมาณ ๑๔-๕๐ ฟองตัวเมียมีถุงไข่ติดที่ปลายท้อง มีวงจรชีวิต ๔๐-๖๐ วัน

ชนิดที่ ๓ แมลงสาบสามัญ แมลงสาบชนิดนี้มีสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ ตัวเมียมีลำตัวยาว ๑-๑ ๑/๒ นิ้วปีกจะหลุดเหลือเพียงคุ่มสั้นๆส่วนตัวผู้เล็กกว่าตัวเมียและมีปีกยาวคลุมไม่ถึงส่วนท้องในถุงไข่ ๑ ถุงจะมีไข่ ๑๖ ใบซึ่งตัวเมียมีถุงไข่ติดที่ปลายท้อง วงจรชีวิตประมาณ ๓๑๑-๔๐๐ วัน

ชนิดที่ ๔ แมลงสาบออสเตรเลีย มีสีน้ำตาลแดงคล้ายแมลงสาบอเมริกัน แต่มีแถบสีเหลืองอ่อนพาดตามยาวของปีกทั้ง ตัวผู้และตัวเมีย

ชนิดที่ ๕ แมลงสาบแถบคาด สีน้ำตาลรูปร่างคล้ายแมลงสาบเยอรมัน แต่ขนาดเล็กกว่ามีปีกเจริญทั้งสองเพศ แต่ปีกของตัวเมียไม่คลุมท้อง

ชนิดที่ ๖ แมลงแกลบ ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อน หัวและอกดำ เป็นแมลงที่ชอบอยู่ใต้เศษของสกปรก ตามที่ชื้น ๆ หรืออยู่ตามใบไม้เน่าเปื่อย อาจเข้ามาหากินตามบ้านเรือนบ้างในบางโอกาส

เมื่อเราทราบว่าการตามติดกรรมบ้านช่อง ของเรามากจะมีแมลงสาบมาอาศัยกักกินและ ทำลายข้าวของให้เสียหายเป็นประจำวันเช่นนี้ เราก็ควรให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะว่าแมลงสาบนั้นนอกจากจะเป็นผู้ทำลาย กักกินอาหารของเราไป แล้วยังปล่อยกลิ่นและสิ่งขับถ่ายลงในอาหาร

โดยธรรมชาติของแมลงสาบแล้ว แมลงสาบจะกินอาหารทุก ชนิดรวมทั้งพืช และสัตว์ แต่ชอบอาหารพวกแป้งเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังกัดกินกระดาษ หนังสือ ขนสัตว์อื่น ๆ อีกด้วย และสิ่งที่สำคัญที่แมลงสาบเป็นสื่อนำเชื้อโรคหลายชนิดมาสู่มนุษย์เราอย่าง คาคโมถึง เช่นเดียวกับแมลงวัน เป็นผู้แพร่เชื้อกาฬโรค ไข้รากสาดใหญ่ อหิวาตกโรค โรคเรื้อน โรคตับอักเสบ และแมลงสาบยังเป็นพาหนะนำเชื้อแบคทีเรียอีกหลายชนิด

หว่าบริเวณรู้จักแมลงสาบกันดี แม้ว่าจะใช้ยา
ฉีดต่างๆ แล้วก็ตามก็ยังไม่สามารถกำจัดแมลง
สาบให้หมดไปได้ พอหมดฤทธิ์ยาแมลงสาบก็
มาอีกเช่นเคยแมลงสาบนั้นถ้าจะว่ากันไปแล้ว
ได้สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจแบบที่มอง
ไม่เห็นพอสมควร อย่างน้อยแต่ละบ้านต้อง
เสียเงินซื้อยากำจัดแมลงสาบ แต่ละ เดือน เมื่อ
รวมกันแล้ว คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยทีเดียว

จากการรวบรวม ของ นักกีฏวิทยา พบว่า
มีแมลงสาบมีอยู่ในโลกเราประมาณ ๓,๕๐๐
ชนิดแต่มีเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้นที่กระจุกกระจาย
อย่างกว้างขวาง ส่วนมากจะพบตามประเทศ
ในเขตร้อนเกือบทุก ประเทศ รวมทั้ง ประเทศ
ไทยของเราก็มีแมลงสาบมากที่สุดประเทศหนึ่ง
ที่ต้องให้ความสนใจกำจัด เช่นเดียวกับการ
ปราบศัตรูพืชชนิดอื่นเช่น หนู ต๊กแตนที่คอย
ทำลายพืชผลทางเกษตรให้ได้รับความเสียหาย
ปีละหลายสิบล้านบาทมาแล้ว

แมลงสาบมักจะพบเห็นพ่นผ่านอยู่ทั่วไปทั้ง
ในโรงแรม โรงภาพยนตร์บางแห่ง กิจการ
ร้านค้าทั่วไป โกดังเก็บของ อาคารบ้านเรือน
ในเรือสินค้าและสถานที่อื่นๆ สำหรับในประ-
เทศไทยพบว่ามีแมลงสาบประมาณ ๒๕ ชนิด
และมีอยู่ตามบ้านเรือนทั่วไป ๕-๖ ชนิดด้วย
กันคือ

ชนิดที่ ๑ คือแมลงสาบ อเมริกัน แมลง
สาบชนิดนี้ลำตัวสีน้ำตาลแดง จน ถึงสี น้ำตาล
เข้ม ที่คอจะมีรอยขีดสีอ่อนโตเต็มที่ตัวยาว
๑ ๑/๒ นิ้วมีปีกยาว ตัวเมียจะมีถุงไข่ติดอยู่ที่
ปลายท้องเป็นเวลาหลายชั่วโมงหรือ หลาย วัน
ก่อนที่จะวางไข่ในที่ที่เหมาะสม ถุงไข่ ๑ ใบจะ
มีไข่ประมาณ ๑๖ ฟองตัวเมียตัวหนึ่งจะมีถุง
ไข่ได้ ๒๒-๒๔ ใบแมลงสาบชนิดนี้เป็นตัว
แก่ภายในเวลา ๗ เดือนในสภาพแวดล้อม
ทั่วไปต้องใช้เวลา ๑-๒ ปีในการเจริญเติบโต
ที่เป็นตัวแก่ซึ่งมีวงจรชีวิตดังนี้ คือระยะไข่
๑-๒ เดือนระยะตัวอ่อน ๒๑๒-๒๕๔ วัน
ระยะตัวเต็มวัย ๑-๗ เดือน

ชนิดที่ ๒ แมลงสาบเยอรมัน แมลง
สาบชนิดนี้จะมีลำตัวสีน้ำตาลอ่อน ปน เหลือง
ขนดลำตัวค่อนข้างเล็กโตเต็มที่ตัวยาว ๕/๘

ชนิดที่ ๓ แมลงสาบสามัญ แมลงสาบ
ชนิดนี้มีสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ ตัวเมียมีลำตัว
ยาว ๑-๑ ๑/๒ นิ้วปีกจะกุดเหลือเพียงคืบ
สั้นๆส่วนตัวผู้เล็กกว่าตัวเมียและมีปีกยาวคลุม
ไม่ถึงส่วนท้องในถุงไข่ ๑ ถุงจะมีไข่ ๑๖ ใบ
ซึ่งตัวเมียมีถุงไข่ติดปลายท้อง วงจรชีวิตประ-
มาณ ๓๑๑-๔๐๐ วัน

ชนิดที่ ๔ แมลงสาบออสเตรเลีย มีสี
น้ำตาลแดงคล้ายแมลงสาบอเมริกัน แต่มีแถบ
สีเหลืองอันพาดตามยาวของปีกทั้ง ตัวผู้และตัว
เมีย

ชนิดที่ ๕ แมลงสาบแถบคาด สีน้ำตาล
รูปร่างคล้ายแมลงสาบเยอรมัน แต่ขนาดเล็ก
กว่ามีปีกเจริญทั้งสองเพศ แต่ปีกของตัวเมียไม่
คลุมท้อง

ชนิดที่ ๖ แมลงแถบ ลำตัวมีสีน้ำตาล
อ่อน หัวและอกดำ เป็นแมลงที่ชอบอยู่ใต้
เศษของสกปรก ตามที่ชื้น ๆ หรืออยู่ตามใบ
ไม้เน่าเปื่อย อาจเข้ามาหากินตามบ้านเรือน
บ้างในบางโอกาส

เมื่อเราทราบว่าการติดกรามบ้านช่อง ของ
เรามากจะมีแมลงสาบมาอาศัยกัดกินและ ทำลาย
ข้าวของให้เสียหายเป็นประจำเช่นนี้ เา
ก็ควรให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะ
ว่าแมลงสาบนั้นนอกจากจะเป็นผู้ทำลาย กัด
กินอาหารของเราไป แล้วยังปล่อยกลิ่นและ
สิ่งขับถ่ายลงในอาหาร

โดยธรรมชาติของแมลงสาบแล้ว แมลง
สาบจะกินอาหารทุก ชนิดรวมทั้งพืช และสัตว์
แต่ชอบอาหารพวกแป้งเป็นพิเศษ นอกจาก
นั้นยังกัดกินกระดาษ หนังสือ ขนสัตว์อื่น ๆ
อีกด้วย และสิ่งที่สำคัญที่แมลงสาบเป็นสื่อนำ
เชื้อโรคหลายชนิดมาสู่มนุษย์เราอย่าง คาดไม่
ถึง เช่นเดียวกับแมลงวัน เป็นผู้แพร่เชื้อกาฬ
โรค ไข้รากสาดใหญ่ อหิวาตกโรค โรคเรื้อน
โรคตับอักเสบ และแมลงสาบยังเป็นพาหะนำ
เชื้อแบคทีเรียอีกหลายชนิด

แหล่งอาศัยของแมลง สาบเท่าที่ ปรากฏ
พบอยู่เสมอ แมลงสาบจะซ่อนตัวอยู่ตามซอก
และตามรอยแตกแค้น ๆ บางชนิดชอบอยู่ในที่

มีความชื้น บางชนิดชอบอยู่ในน้ำแห้ง จะพบมากที่สุดในครีว รอบ ๆ และภายในอ่างใส่เศษอาหาร ตามตู้โต๊ะ บริเวณซอกมุมครีวในห้องนั่งเล่น ตามเฟอร์นิเจอร์ ชั้นวางหนังสือในห้องส้วม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าแมลงสาบมีลำตัวแบน จึงเหมาะแก่การหลบซ่อน ปกติแล้วแมลงสาบจะไม่มีในห้องนอน ยกเว้นในกรณีที่มีแมลงสาบระบาดเป็นจำนวนมากแมลงสาบออกหากินในเวลากลางคืน แต่เวลากลางวันจะซ่อนตัวอยู่ในที่มืดซิดในซอกที่อบๆเวลาเราจะหาแมลงสาบควร จะต้องใช้ ไฟช่วย โดยการฉายไฟเข้าไปในที่มืด ตามซอกหรือตามรอยแตก หรืออาจใช้ยาฉีดเข้าไป จะทำให้แมลงสาบออกจากที่ซ่อนได้

การป้องกันและ กำจัดแมลงสาบ ให้หมดไป คือลักษณะของบ้านควรหาทางพยายามอย่าให้มีซอกหรือมุมที่อับแสงมากเกินไป การใช้โลหะ ซีเมนต์ พลาสติก แทนไม้ในสิ่งก่อสร้างจะ ช่วยลดจำนวน แมลงสาบ ได้ อาหารควรเก็บในที่มืดซิด เศษอาหารและขยะมูลฝอย ควรทิ้ง ให้เป็นที่และ มีฝาปิดให้ มืดซิด และควรหาทางกำจัดโดยสารเคมีที่ปลอดภัยแก่ชีวิตมนุษย์ฉีดในแหล่งที่มีแมลงสาบอยู่

การฉีดยาต้องฉีดใช้ทั่วทุกแห่ง จะทำให้แมลงสาบลดจำนวนลงได้มาก แม้ว่าจะฉีดยาอย่างละเอียดแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถจะกำจัดแมลงสาบให้สิ้นซากได้ เพราะแมลงสาบจะมีการฟักไข่เกิดเป็นแมลงสาบได้อีก ฉะนั้นการฉีดยาจะต้องฉีดซ้ำอยู่เสมอ จะช่วยทำให้แมลงสาบค่อย ๆ หมดไปเอง

เพื่อเป็นการช่วยกันปราบหรือกำจัดแมลงสาบให้หมดไปได้ ทุกบ้านเรือนจะต้องช่วยกันตรวจตราดูและทำลายเสียเมื่อพบ ถ้าหากปล่อยทิ้งไว้ ให้เนิ่นนานอันตรายหรือภัยที่มองไม่เห็นจากแมลงสาบก็จะมาสู่ร่างกายคนเราได้โดยง่าย ทั้งนี้เพราะแมลงสาบเป็นพาหะนำโรค ได้หลาย โรคดังได้ กล่าวมาแล้ว หากเราสามารถช่วยกันกำจัดแมลงสาบให้ หมดไปโดยเร็ว ความปลอดภัยในชีวิตของพวกเราทุกคนก็จะปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และจะอยู่กันอย่างมีความสุขตลอดไป.